

„ANCHETA R.E.” - deschisă tuturor colaboratorilor și cititorilor noștri

Speranțe, gânduri, perspective pentru 2005

GHEORGHE SCHWARTZ

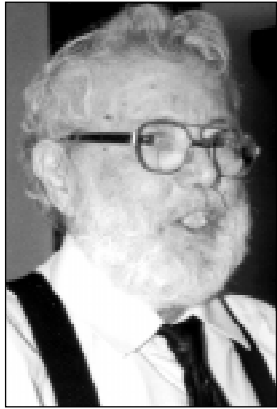
„Îmi voi continua activitatea pe cele trei planuri ale scrisului meu”

2005 ar trebui să fie un an de bilanț pentru mine, întrucât, în toamnă - cu voi lui Dumnezeu -, voi împlini o vârstă rotundă. Dar, cum eu nu cred în aniversări, ci doar într-o continuitate pentru care fiecare om este dator, am de gând să-mi urmez calea pe toate cele trei planuri ale scrisului meu. În ultimii ani, am tipărit mai multe cărți la granița dintre filosofie și psihologie, bazate pe un concept propriu: „psihologia transversală”. Astfel, în zilele acestea, aștept să tin în mână un volum apărut la Editura Paideia, *Filosofia limbajului în spiritul psihologiei transversale*. Dacă anul trecut a apărut volumul al cincilea din ciclul „Ce-i o sută”, romanul *Vara rece*, nădăjdiesc să scot anul acesta tomul următor: „Axa lumii”. („Ce-i o sută” reprezintă un proiect cumplit - o istorie românească a omenirii, o sută de generații din tată în fiu, de la căderea Babilonului și până astăzi. Într-un editorial al ziarului ardean „Shalom”, am povestit că singurul personaj liant al acestui ciclu este un evreu. Tipor, despre care am aflat că înseamnă în ivrit „pasăre”, după ce l-am folosit prin moștenire ereditară, fără să-i cunosc sensul...). Acum lucrez la volumul al șaptelea, care va duce mai departe epopeea până la începutul secolului al XIV-lea. De asemenea, dacă anul trecut am retipărit romanul *Spitalul* - carte la fel de actuală azi ca înainte cu 23 de ani, când a apărut în primă ediție și a fost considerată romanul anului -, în 2005, sper să retipăresc *Procesul* - o dramă evreiască, întrucât ne apropiem de un veac de la reabilitarea căpitanului Dreyfus. Ca și în cazul *Spitalului*, nici la acest manuscris nu am de gând să fac vreodată o modificare față de prima apariție.

Singura modificare pe care sper să am puterea s-o împlinesc este de a nu mă mai risipi în atâtea materiale de presă. În ultimii doi ani, am publicat mai mult de un articol pe zi, ceea ce este, totuși, prea mult. Dar, scriind aceste rânduri și văzând pe birou lista de titluri pe care trebuie să le trimit în acest răstimp, nu cred că mă voi putea ține de angajamentul făcut față de mine. În rest, sper ca familia să-mi fie sănătoasă, să avem parte cu toții de pace - evrei și neevrei - și să pot să-mi duc la capăt și îndatoririle la serviciu. Care nu sunt nici puține și nici ușoare. Și, poate, să-mi apară și una dintre cărțile aflate în faza de traducere.

Conf. univ. dr. GAVRILA GOLDNER, președintele Comunității Evreilor din Cluj

1. *Profesional*. Fiind ultimul an de dascăl din viața mea, așa dori să las studenților un material util pentru viitoarea lor meserie: un compendiu de analiză matematică, în care să cuprind o sinteză a celor necesare celor ce vor profesa în învățământul superior universitar. Loinca acestui studiu ar fi: „Rolul învățământului superior nu este să facă din viitorul profesor cel mai bun elev din clasă”.

2. *Comunitar*. Pe lângă activitatea profesională (și uneori plictisitoare) preocupare administrativă, așa dori o întinerire (și pe poziția mea) a activității

Orizonturi care se întrepătrund

Comunității, găsirea unor oameni tineri și din generația de vârstă mijlocie, care să-și sacrifice timp și energie pentru a face ceva în folosul evreimii clujene.

Poate voi găsi înțelegere pentru a realiza un deziderat devenit deja tradițional în urbea noastră: desființarea denumirii de maresal Ion Antonescu, pe care încă o mai poartă un bulevard din municipiul. De asemenea, așa vrea să continue (chiar să se dezvolte) emisiunile „Shalom” realizate de doamna Andreea Ghiță la Tv.R Cluj.

O chestiune de suflet ar fi realizarea demarării monumentului din Cluj al Holocaustului, proiectat de marele artist Egon Marc Löwith.

3. *Personal*. Așa vrea sănătatea pentru familia mea [Condoleanțe, domnule Goldner - R.E.], liniște pentru cei din jur și pace pentru toți cei care o visăm.

I. SCHECHTER (Tel Aviv)

Proiecte din „cea mai mare țară mică”

Oare nu-i prea devreme să facem proiecte pentru anul 2005? Cred că ar trebui să așteptăm mai întâi sfârșitul acestui an, să vedem dacă sunt condiții propice pentru proiectele noastre. Dacă vor fi asemenea condiții, intenționez să public o nouă carte, intitulată *Cea mai mare țară mică*. Va fi un catalog de modă cu tot ceea ce se poartă în Israel: ifose, prejudecăți, iluzii și chiar naivități. Mă grăbesc să scot acest catalog, nu de alta, dar moda este ceea ce se demodează și s-ar putea ca în 2006 actualele prejudecăți și iluzii să nu se mai poarte.

TOMA HIRTH

Atât pictura, cât și Cuvântul mă caută deseori

adeseori. Din păcate suntem scufundați în cotidian, iar lucrurile neesențiale caută să ne facă de nerecunoscut. Nu poți să te izolezi, iar eu mă bucur de prietenia unor oameni raționali și sensibili. Fiind un martor al contemporaneității, mă implic în orice eveniment major. Astfel, recent am donat o lucrare Fundației Academiei pentru valorificarea ei în beneficiul sinistrărilor catastrofelor naturale din Asia. Am pe șevalet lucrări pe teme biblice, ca de pildă *Lupta lui Iacob cu Ingerul*, fiind preocupat de soarta păcii. Aș dori, de asemenea, să particip mai mult la realizarea artistică și în conținutul revistei pe care îl doresc cu o arie culturală mai largă.

RADU COSAȘU

Cuvântul brutal și magic

Mă pregătesc să predau Editurii Pro cel de-al IV-lea volum din ciclul „Supraviețuiri”. Sper ca el să fie la fel de bine primit ca precedentele trei, de către criticii tineri, abia născuți la apariția acestor nuvele risipite, după toanele inspirației, între anii '80-'90; citindu-le pentru prima oară acum și plăcându-le, ei mi-au dat convingerea că ce-am scris rezistă, singurul verb care contează în literatură (și nu numai), sfidând adjectivele. E cuvântul încâpător și exact, brutal și magic, cu care răspund la grava dumneavoastră întrebare: ce mai faci? Rezist. E ceea ce urez tuturor celor care mă citesc sau nu.

La fiecare început de an, cu toții ne facem planurile pentru viitor. Mai ambițioase sau mai puțin ambițioase, mai modeste, fiecare cum își imaginează viitorul. La sfârșitul anului, urmează, apoi, bilanțul, unele proiecte continuându-se mai târziu.

Aflându-ne acum chiar la început de an, ne-am decis să lansăm o anchetă, ce va dura... toate cele 12 luni, atât în rândul unor personalități din viața culturală și socială, prezente adesea în paginile revistei, evrei și prietenii de-ai noștri români, al liderilor comunitari, dar și al oamenilor obișnuși, tineri și vârstnici, membri ai tuturor generațiilor, cititori de-ai noștri fideli.

Prin acest demers vrem să ne apropiem de oameni, să pătrundem în viața lor cotidiană, să-i aducem mai aproape de noi și de cei ce ne citesc. Ne-am gândit să-i întrebăm nu numai despre planurile lor - ce scriu, ce compun, ce pictează, ce proiecte au pentru îmbunătățirea vieții comunitare, ce au de gând să facă -, dar să ne împărtășească și din gândurile, preocupările lor, din grilele lor zilnice, cu certitudinea că ne vom putea auzi și ajuta reciproc.

Convingerea noastră este că prin aceste răspunsuri se demonstrează că da, se mai scrie, se mai compune, se mai lucrează în România, indiferent de vârstă (mulți dintre participanții la ancheta noastră, foarte activi, aparțin generației a treia), vom putea oferi o doză de optimism celor care ne citesc, că în viața lor cotidiană, uneori bănuțită de griji, va pătrunde o rază de lumină. Și credem că primele răspunsuri pe care le publicăm în acest număr vor justifica aceste speranțe.

Noi, oamenii suntem nemulțumiți tot timpul de noi înșine, vrem să ne împlinim mai mult, dar nu ne facem proiecte realizabile. În ceea ce mă privește, atât pictura, cât și Cuvântul mă caută deseori.

AUREL STORIN

Reîntâlnire, întâi, cu Diana... cu Guliver, cu Opereta, cu T.E.S.-ul

Pentru cineva care are în spate peste cinci mii de ani, proiectele pentru un singur an mi se par cât o foaie de calendar. Pe această foaie voi inscrie, totuși, câteva. Primul este reîntâlnirea, la București, cu fiica mea Diana, cel mai iubit cățean canadian din viața mea. Pe urmă, am în vedere apariția și lansarea celor trei volume CD cuprinzând „cele mai frumoase cântece pe versuri de Aurel Storin”, pentru care îi sunt și sper să-i rămân recunoscător Casei de Producție „Muzica 2001”. Din cele aproape 400 de cântece, pentru care sunt vinovat, vor apărea 61 pe cele trei compact-discuri, care sper să mă absolve de vină.

În martie, sper că va avea loc premiera primei reviste pentru copii la Teatrul „C. Tănase”, pe care am intitulat-o *Guliver în Tara Miticilor*. De obicei, copiii nu le este recomandat spectacolul de revistă. Sper ca acest spectacol, pe care l-am scris special pentru ei, să răstoane cercul roșu de pe ecranul televizorului, astfel încât noțiunea „interzis copiilor sub 12 ani” să devină „recomandat copiilor până la 12 ani”.

Aștept, de asemenea, cu emoții pe care ultimele evenimente mi le-au amplificat, premiera la Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian”, a operetei-musical *Printul*, pe care o dedic marilor artiști și interpreți de operetă. Și mai aștept ca regizorul Harry Ellad, directorul T.E.S., să apuce momentul oportun în care să anunțe intrarea în repetiții a piesei mele *Audiență la Regele David*, care tronează pe biroul său de aproape un deceniu.

În primăvară sper că voi putea termina și redactarea tezei mele de doctorat în cadrul Facultății de Litere a Universității din București. Atât de dragă îmi este această lucrare, încât îmi vine greu să mă despart de ea...

Sigur că toate aceste proiecte sunt pe termen scurt. Celălalt, la vârsta mea, nu mă interesează.

LIANA ALEXANDRA

Seminarii, cărți, lucrări camerale

În primul rând, doresc să mulțumesc onorantei invitatii venite din partea prestigioasei și distinse reviste „Realitatea Evreiască” de a răspunde unor întrebări legate de proiectele mele de creație. Este o revistă pe care o citesc cu mult drag și admirație de mulți ani. În acest an, voi continua proiectele anterioare, în sensul apariției unei cărți dedicate creației muzicale, ca un inefabil demers între fantezie și riguroasa aritmetică și geometrie, voi continua ediția a VIII-a a workshop-ului „Nuova musica consonante - Living Music Foundation (USA)”, ce se va desfășura, ca de obicei, la Universitatea Națională de Muzică din București, și voi încerca să compun lucrări camerale sau simfonice legate de solicitări anterioare. Preocupările mele mai recente, de circa trei ani, sunt axate pe Computer Music și Computer Art.

ȘERBAN NICHIFOR

Experimente muzicale pe Internet

Sper că în noul an, 2005, să îmi pot continua activitatea curentă, direcționată atât pe dimensiunea compozițională (în acest sens, doresc să continui Simfoniile Americane, cu un opus inspirat de folclorul Pionierilor Noului Continente), cât și pe cea interpretativă (prezentând creații recente dedicate violoncelului). Sper, de asemenea, să finalizez un alt proiect, „Sound Wire”, constând într-un experiment pe Internet inițiat de Stanford University. Toate aceste speranțe sunt, însă, indisolubil legate de două stări esențiale - Sănătatea și Pacea - și care le doresc tuturor celor apropiați, așa cum sunt și minunatele oameni de cultură ce realizează extraordinara revistă „Realitatea Evreiască” și care ne oferă, întotdeauna, înalta satisfacție spirituală a adevăratului Umanism.

BIANCA ȘTIUBEA (Israel)

Proiecte multilaterale, cu tineri din Israel și din România

Cred că toate proiectele mele pentru anul 2005 ar intra sub o singură denumire: autenticitate. Ca un om care e foarte sensibil la cuvinte, care lucrez cu cuvinte și știu cât pot ele să salveze sau să ucidă, cred, că limbajul este cea mai periculoasă armă pe care o deținem. Putem folosi cuvinte fără să le înțelegem, putem minți, putem înșela, putem râni, putem fi falși sau putem fi autentici. Acesta e scopul meu - să mă eliberez de falsitate sau artificii și să fiu autentică...

Concret? Aici - în Israel - încerc să-mi iau înapoi catedra de filosofie (pe care nu am predat-o niciodată aici în Israel, pentru că mi s-a spus că orice evreu este filosof, și la început l-am crezut și în orele de engleză vreau să

continuu un proiect internațional despre bioetică. Din aceeași dorință de a transforma orele de engleză din ceva formal în trăire adevărată, autentică, în probleme pe care și eu și elevii și mulți alți oameni le au. Doresc ca acești tineri să nu simtă că orele sunt scolastică pură, ci trăire, ferment, căutare. Și doresc ca orele să cuprindă ceva din Shakespeare, *Micul Prinț*, din tot ceea ce consider eu că merită să cunoști.

Acolo (aici) în România? - același lucru, de fapt, seminarii de iudaistică pentru tineret, cursurile de Talmud Tora, seminarul despre Holocaust și alte seminarii, care vor fi sub același semn al adevărului, al autenticului, al trăirii.

Pagini realizate de: IULIA DELEANU, EVA GALAMBUS, ELENA MARINESCU, BORIS MARIAN

La 1 mai 2005, Editura Hasefer împlinește zece ani de activitate, cu programul elaborat de regretatul Zigu Ornea z.l., la cerea prof. Nicolae Cajal z.l., academiicianul iubit de toată lumea din România și care a avut ideea de a-i încredința lui Zigu această misiune, simțind ca pe o necesitate sublinierea prezentei evreiești în cultura română, faptul că evreii de azi, deși puțini la număr, pot aduce o contribuție esențială la această cultură. Și a avut dreptate... așa cum a demonstrat întreaga activitate a editurii [...].

În ceea ce privește anul 2005, vor apărea, la noi, o operă fundamentală, *Judentum (Iudaitatea)* a lui Hans Küng, celebrul teolog catolic [...], o carte cu nouă

Viața mea se confundă cu cea a editurii, care, în luna mai, va împlini zece ani

marilor filosofi care au dominat secolul trecut, o carte cu opera filosofică lui Nimerov, volumul *Conacul*, de I. Bashevis-Singer și multe altele din diferite domenii [...]. Pregătim și un volum de documente despre istoria evreilor, pe care-l face Lyra Benjamin, o ediție nouă, revăzută, din cartea academiicianului Nicolae Cajal și Harry Kuller despre contribuția evreilor la cultura și civilizația română, eseurile lui Alain Finkelkraut, renumit gânditor contemporan, și multe alte cărți [...].

Acum ne zbatem să publicăm cartea lui Moșe Idel, *Cabala și Eros*, ultima din seria care a apărut, ne pregătim să fim prezenți la Târgul de Carte de la Ierusalim, dar și la București, la Târgul „Amplus” [...]. Personal, viața mea e, ca și spun așa, editura. Sigur că lucrez la o nouă carte de a mea și poate că am să reușesc anul viitor să o termin, o carte de esuri despre contemporaneitate, despre modul de a trăi adevăratele culturi, dincolo de barierele zănezice, așa spune eu, ale politicii, care nu ne interesează prea mult, unde nu ne amestecăm.

engleză, intitulat „Evreii din România: istorie, cultură, civilizație”, pregătit în 2003-2004 și apărut nu demult.

Continuare în pag. 11

TIBERIU ROTH, președintele Comunității Evreilor din Brașov

Proiectele mele... sunt, de fapt, ale comunității

regulă, a altora. Visul finanțat devine realitate. Am, deci, o multime de proiecte: Sper să pot continua proiectele începute de mai multă vreme la Brașov. Nu sunt ale mele, ci ale comunității, care, dintr-o comunitate mică a devenit o FAMILIE MARE, cu mulți membri entuziaști și creativi.

Un Centru Comunitar cu înfățișarea și sufletul reînnoite - proiect început în 2001. Cimitirele, istorii încrustate în pietre și flori - proiect început în 2003, la care mai avem multe de înfăptuit (Cimitirul Ortodox din Brașov, Cimitirul Vechi din Sf. Gheorghe).

În memoria premergătorilor - monografia comunităților din Brașov și împrejurimi: proiect început în 2004 de dl Sami Fiul.

Sper să pot dezvolta trei dintre proiectele care mă preocupă și care, dacă vor trezi interesul evreilor de toate vârstele din România și al organizațiilor evreiești care activează în România, vor putea fi realizate:

Activarea Asociației Sioniste din România - un proiect început cu succes în 2002 și care lansează din lipsă de coordonare și bani. Pe urmele Șoahului în România - organizarea de pelerinaje în locurile de unde s-au deportat evreii (Ardeal) și unde au fost deportați evreii (în Transnistria) Dialoguri comunitare - un proiect care să promoveze relații pentru o mai bună cunoaștere între conducătorii și enoriașii comunităților din zone apropiate.

Proiecte ar mai fi (cum zice Rabinul), dar nu mai avem spațiu.

Peste nici două luni, profesorul Solomon Marcus va împlini o frumoasă vârstă rotundă. Nu vrem să dezvăluim cifra, deoarece aceasta vine în contradicție deplină cu vigoarea și capacitatea inepuizabilă de muncă a acestui mare om de știință, care, potrivit unei liste întocmite a operelor sale până la sfârșitul lui 1999, găsite pe Internet, este autorul a nu mai puțin de 372 de lucrări, plus sute de articole în diferite publicații. Iată ce ne-a răspuns la întrebarea noastră legată de proiectele pe 2005:

Prof. SOLOMON MARCUS

elaborarea unui volum care va prezenta istoria informaticii matematice românești, volum care va fi dedicat centenarului nașterii lui Gr. C. Moisil (născut la 10 ianuarie 1906), pionierul informaticii românești și una dintre figurile de primă mărime a culturii române.

Sper ca, în cursul anului 2005, să pot da la tip o nouă carte, al cărei titlu nu-l pot, deocamdată, preciza.

Scriitori la întâlnire cu știința

În prima parte a anului 2005, urmează să-mi apară, la Editura „Paralela 45”, cartea *Întâlnirea extremelor. Scriitori - în orizontul științei*, în care relatez în cel puțin două volume ceea ce am trăit în prealabil mă pasionasem de literatură, mi-a marcat esențialul modul de a mă apropia de aceasta din urmă. Pe masa mea de lucru se află lucrări pe care le elaborez în vederea participării la unele întâlniri științifice din anul 2005, în domenii ca informatica teoretică, semiotică și filosofie. Lucrez intens, în colaborare cu alți cercetători, la

Este o bucurie să cunoști, în fiecare toamnă, o nouă generație de tineri

La 70 de ani împliniți, proiectul principal poate fi continuarea vieții cu mintea întreagă și cu puține medicamente. Totuși, îndrăznesc să mai am și proiecte profesionale. În 2005, voi continua activitatea didactică la Facultatea de Cinematografie și Televiziune „Media Pro”. Este o bucurie să cunoști, în fiecare toamnă, o nouă generație de tineri. Trebuie să mărturisesc că mă înțeleg cu acești tineri, uneori mai bine decât cu unii amici din generația mea. Sper să fiu solicitat și în acest an să mai fac filme documentare. Poate voi reuși să găsesc un editor pentru ce

HARY KULLER

Reeditări, cărți noi, proiecte și un deziderat: Academia de Studii Iudaice în România

Vine o vreme când proiectul cel mai hazardat este chiar și cel pe care l-ai realizat. Ca, de pildă, coordonarea voluminoasei lucrări colective *Contribuția evreilor din România la cultura și civilizație*, ediția a doua, revăzută și adăugită, circa 900 de pagini, predată editurii, dar a cărei publicare se află în fază de proiect pentru ianuarie-februarie 2005. A doua lucrare pe care am coordonat-o în 2004, și la care au colaborat specialiști din diverse domenii, o constituie *Lexiconul evreilor din România - oameni care au fost (titlu provizoriu)*, și care reunește peste 400 de fișe bibliografice de personalități care s-au remarcat în cele mai diverse domenii. Lucrarea urmează a fi predată editurii în primul trimestru al anului 2005. O

Reeditări, cărți noi, proiecte și un deziderat: Academia de Studii Iudaice în România

lucrare personală, intitulată *Iudaism și identitate iudaică*, în planul C.S.I.E.R. pe 2004, a fost predată editurii în octombrie trecut și se află reportată pentru... 2005. Recent, mi-a apărut, la Editura Tritonic, o lucrare - rod al unor cercetări anterioare - intitulată *Presa evreiască din România*. Am în proiect, pornind de la unele solicitări, să susțin câteva prelegeri universitare pe această temă. Pentru 2005, planul meu de cercetare la C.S.I.E.R. prevede tema „Evreii din România: de la 1950 până la zi”. Probabil că cercetarea unei teme atât de dificile va comporta un număr de colaboratori și o durată mai mare de timp. Năzuința mea este ca, în anii care mai vin - și

dacă mai vin -, să încerc o sinteză a experienței mele de etnoscop, așa cum rezultă ea din lucrările mele de specialitate, redactate pe parcursul timpului, dar, mai ales, din observațiile ce mi-au fost prilejuate de contactul nemijlocit cu colectivitatea evreiască locală. Nu-mi plac proiectele, deoarece sunt un soi de promisiuni de care niciodată nu știu dacă și cum te vei putea achita. Doar ce-i în mână nu minciună, iar „în mână” sunt cele realizate în 2004 și apărute sau în curs de apariție: CD-ROM-ul în română și engleză, intitulat „Evreii din România: istorie, cultură, civilizație”, pregătit în 2003-2004 și apărut nu demult.

Continuare în pag. 11